

Scenario razmene: jug Srbije za sever Kosova

Den Rorabaher, kongresmen iz Kalifornije, oglasio je ideju o neophodnosti novog teritorijalnog prekrajanja Balkana

Par [Dr. Pyotr Iskenderov](#)

Mondialisation.ca, 10 août 2009

[Strategic Culture Foundation](#) 10 août 2009

Naizgled skrajnuta na neko vreme u senku, ideja o stvaranju „Velike Albanije“ na Balkanu ponovo je podsetila na svoju aktuelnost. Deklaracija, koju su u noći 3. avgusta usvojili albanski poslanici u parlamentima južnih srpskih opština Bujanovac, Medveđa i Preševo o njihovom ujedinjenju u jedinstvenu oblast pod nazivom „Preševska dolina“ i stvaranju jedinstvenih organa samouprave označava novu etapu u evoluciji takozvanog „albanskog nacionalnog pitanja“.

Lokalni albanski separatisti deluju u punom skladu sa kosovskim scenarijem. Njihovi dalji koraci biće nasilno isterivanje iz regionala preostalog srpskog i drugog nealbanskog življa, zatim apeli međunarodnim organizacijama da garantuju prava Albanaca, zahtevi Beogradu da započne pregovore o novom statusu oblasti. Pri tom postoje sve osnove za pretpostavku da će „suverenizacija“ Preševske doline teći kudikamo brže nego što se to događalo sa Kosovom. U svakom slučaju, zahtevi rukovodstvu Srbije da „bez odlaganja započne pregovore sa legitimnim političkim predstavnicima Albanaca“ i „pristupi demilitarizaciji regionala“ (pod kojom se podrazumeva povlačenje srpskih vojnih i policijskih snaga) već su sadržani u pomenutoj deklaraciji.

Situacija u tri albanske opštine zaoštrena je u julu zbog serije napada albanskih terorista na predstavnike srpske policije i mirne građane. To je prinudilo srpske vlasti da u region uputi dodatne policijske jedinice i preduzme druge mere bezbednosti. Kao odgovor usledili su zahtevi, poznati sa Kosova 90-ih godina, u kojima su se pozivale centralne vlasti Srbije da „učine kraj eskalaciji napetosti“ i prekinu „antialbansku kampanju u državnim sredstvima masovnog informisanja“.

Demografska slika u južnim srpskim oblastima je indikativna: dinamika njenih promena frapantno podseća na kosovsku. Ako su 1961. godine Albanci činili 68 procenata stanovništva opštine Preševo, a Srbi 25 procenata, godine 1991. (u vreme početka raspada Jugoslavije) ideo Albanaca približio se tik do 90 procenata (Srba nešto više od osam procenata). Do tog vremena vlasti socijalističke Jugoslavije već nekoliko decenija su se aktivno borile protiv izmišljenog neprijatelja u liku „srpskog nacionalizma“, stvarajući za Albance najpovoljniji finansijsko-ekonomski, socijalno-politički i demografski režim. U periodu od 1991. do 2001. godine situacija se stabilizovala – međutim, to se nije dogodilo na račun povratka Srba (oni su i dalje nastavili da napuštaju Preševo), već na račun preseljavanja mnogih Albanaca na susedno Kosovo.

Godine 1992. Albanci Preševske doline su sprovedli referendum na kome su glasali za

prisajedinjenje Kosovu. Prvi pokušaj da se oružanim putem postigne zacrtani cilj dogodio se u periodu 1999-2001. godine, kada je u regionu buknula oružana pobuna albanskih ekstremista. Pobuna je organizovana i podržana sa kosovske teritorije, gde je vlast uz blagonaklonost UN-ovskih i mirovnih snaga NATO prešla u ruke bojovnika terorističke „Oslobodilačke vojske Kosova“ (OVK). Međutim, odlučna dejstva srpske armije i policije, uz odsustvo želje svetske zajednice da se bavi još jednim žarištem albanskog separatizma, pomogli su da se na vreme stabilizuje situacija.

Sada su albanski separatisti Preševa uzeli u obzir te predašnje greške. Oni su sačekali priznanje kosovske pseudodržave od strane nekoliko desetina zemalja sveta i insistiraju na tome da imaju analogna prava. Sem toga, predašnja taktika bojkotovanja lokalnih organa vlasti zamjenjena je aktivnim istiskivanjem iz tih vlasti srpskih poslanika i činovnika. Rezultat je da se te strukture uglavnom već nalaze pod kontrolom albanskih separatista. Vlada Srbije uz asistenciju vašingtonskih i briselskih „savetnika“ ponovo je na ularu ekstremista i ne sprečava veoma opasne procese.

Šta je još vredno pažnje: najnovije zaoštravanje situacije u Preševskoj dolini podudarilo se sa gromkim izjavama uticajnog američkog kongresmena republikanca Dena Rorabahera. Kongresmen predstavnicičkog doma iz Kalifornije oglasio je ideju koja se tokom poslednjih godina uglavnom vrtela u krugovima međunarodnih eksperata – o neophodnosti novog teritorijalnog prekrajanja Balkana. Rorabaher je predložio da se tri južne srpske opštine pripoji Kosovu, a da se kao kompenzacija Srbiji preda Severno Kosovo sa centrom u Kosovskoj Mitrovici.

Na Kosovu je nastala strašna pometnja. Portparol vlade Memli Krasnići je ishitreno izjavio kako kabinet Hašima Tačija odbacuje ideju o podeli pokrajine. „Mi mislimo da zamena teritorija i promena granica nisu varijanta, nikada to nisu bili, niti će ikada biti“, izjavio je on.

Međutim, indikativno je da po tradiciji dobro informisani i uticajni prištinski list „Koha ditore“ primećuje da ideja Dena Rorabahera „može biti bolje prihvaćena u Preševskoj dolini“. A razgovori autora ovog priloga sa predstvincima bosanskih Srba uveravaju da i u bosanskoj Republici Srpskoj sa punom ozbiljnošću gledaju na ideju nove podele balkanskih granica i stvaranje dve krupne monoetničke države – Srbije i Albanije.

Sa ujedinjenjem svih balkanskih Srba u jednu državu teško da će se složiti u svetskim centrima moći. U krajnjoj linji, sve dotle dok srpski narod decidno ne iskaže svoju volju, potkrepljenu snažnim političkim lobiranjem. A što se tiče spremnosti albanskih aktivista da nastave posao stvaranja „Velike Albanije“ – tu sumnje nema. Sveukupni pripremni posao oni su, za razliku od Srba, već obavili, lobirajući za nezavisnost Kosova. Sada se analogni scenario praktično otvoreno realizuje u južnim srpskim opštinama, a takođe i u Makedoniji. Velikoalbanski orao širi krila nad Balkanom.

Preveo R. DOSKOVIĆ

Tekst na srpskom jeziku možete naći na [Novi Standard](#)

Originalni tekst možete naći na [Strategic Culture Foundation](#)

Autor Petar Ahmedović ISKENDEROV, stariji naučni saradnik Instituta za slavistiku RAN u Moskvi, magistar istorijskih nauka, međunarodni komentator lista „Vremja novosti“

Articles Par : [Dr. Pyotr Iskenderov](#)

Avis de non-responsabilité : Les opinions exprimées dans cet article n'engagent que le ou les auteurs. Le Centre de recherche sur la mondialisation se dégage de toute responsabilité concernant le contenu de cet article et ne sera pas tenu responsable pour des erreurs ou informations incorrectes ou inexactes.

Le Centre de recherche sur la mondialisation (CRM) accorde la permission de reproduire la version intégrale ou des extraits d'articles du site [Mondialisation.ca](#) sur des sites de médias alternatifs. La source de l'article, l'adresse url ainsi qu'un lien vers l'article original du CRM doivent être indiqués. Une note de droit d'auteur (copyright) doit également être indiquée.

Pour publier des articles de [Mondialisation.ca](#) en format papier ou autre, y compris les sites Internet commerciaux, contactez: media@globalresearch.ca

[Mondialisation.ca](#) contient du matériel protégé par le droit d'auteur, dont le détenteur n'a pas toujours autorisé l'utilisation. Nous mettons ce matériel à la disposition de nos lecteurs en vertu du principe "d'utilisation équitable", dans le but d'améliorer la compréhension des enjeux politiques, économiques et sociaux. Tout le matériel mis en ligne sur ce site est à but non lucratif. Il est mis à la disposition de tous ceux qui s'y intéressent dans le but de faire de la recherche ainsi qu'à des fins éducatives. Si vous désirez utiliser du matériel protégé par le droit d'auteur pour des raisons autres que "l'utilisation équitable", vous devez demander la permission au détenteur du droit d'auteur.

Contact média: media@globalresearch.ca